

NICULESCU

Aurélie Godefroy

ACȚIONEAZĂ
ȘI GÂNDEȘTE
PRECUM
COCO CHANEL

șic, avangardistă, inovatoare,
feministă, curajoasă, strălucitoare...

Aurélie Godefroy

**ACȚIONEAZĂ ȘI
GÂNDEȘTE PRECUM
COCO CHANEL**

Șic, avangardistă, inovatoare,
feministă, curajoasă, strălucitoare...

Traducere: Oana Ilinca Moldoveanu

NICULESCU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

GODEFROY, AURÉLIE

Acționează și gândește precum Coco Chanel : Șic, avangardistă, inovatoare, feministă, curajoasă, strălucitoare... / Aurélie Godefroy ; trad.: Oana Ilinca Moldoveanu - București : Editura NICULESCU, 2022

Conține bibliografie

ISBN 978-606-38-0650-6

I. Moldoveanu, Oana Ilinca. (trad.)

159.9

© Les Éditions de l'Opportun, 2020

Published by special arrangement with Les Éditions de l'Opportun in conjunction with their duly appointed agent 2 Seas Literary Agency and Co-Agent Livia Stoia Literary Agency.

Titlu original: *AGIR ET PENSER COMME COCO CHANEL. Chic, avant-gardiste, innovatrice, féministe, courageuse, disruptive...*, par Aurélie Godefroy

© Editura NICULESCU, 2022

Bd. Regiei 6D, 060204 – București, România

Telefon: 021 312 97 82; Fax: 021 314 88 55

E-mail: editura@niculescu.ro

Internet: www.niculescu.ro

Comenzi online: www.niculescu.ro

Comenzi e-mail: vanzari@niculescu.ro

Comenzi telefonice: 0724 505 380, 021 312 97 82

Redactor: Liliana Scarlat

Tehnoredactor: Lucian Curteanu

Adaptare copertă: Carmen Lucaci

ISBN 978-606-38-0650-6

Toate drepturile rezervate. Nicio parte a acestei cărți nu poate fi reprodusă sau transmisă sub nicio formă și prin niciun mijloc, electronic sau mecanic, inclusiv prin fotocopiere, înregistrare sau prin orice sistem de stocare și accesare a datelor, fără permisiunea Editurii NICULESCU.

Orice nerespectare a acestor prevederi conduce în mod automat la răspunderea penală față de legile naționale și internaționale privind proprietatea intelectuală.

Editura NICULESCU este partener și distribuitor oficial OXFORD UNIVERSITY PRESS în România.

E-mail: oxford@niculescu.ro; Internet: www.oxford-niculescu.ro

Cuprins

INTRODUCERE	9
CAPITOLUL 1 Coco este curajoasă.....	13
CAPITOLUL 2 Coco este o prietenă devotată.....	23
CAPITOLUL 3 Coco își urmează intuiția.....	33
CAPITOLUL 4 Coco minte.....	41
CAPITOLUL 5 Coco este ezoterică	49
CAPITOLUL 6 Coco este sportivă.....	57
CAPITOLUL 7 Coco este spontană	65
CAPITOLUL 8 Coco este o femeie de afaceri de temut.....	73
CAPITOLUL 9 Coco este mândră	83

CAPITOLUL 10 Coco este un <i>influencer</i> avant la lettre	93
CAPITOLUL 11 Coco știe să țină la distanță persoanele toxice	105
CAPITOLUL 12 Coco are încredere în sine.....	111
CAPITOLUL 13 Lui Coco îi place să citească	119
CAPITOLUL 14 Coco și-a îmbunătățit condiția socială	127
CAPITOLUL 15 Coco este o luptătoare.....	133
CAPITOLUL 16 Coco este solitară.....	141
SURSE CITATE	149
BIBLIOGRAFIE	151

Introducere

Coco Chanel m-a impresionat întotdeauna, îi urmăresc de mult creațiile – i le-am urmărit mai ales în timpul studiilor la Școala Muzeului Luvru –, însă mi-a luat ceva timp până să ajung să simpatizez personajul, căci ultimele imagini pe care le aveam în minte o înfățișau pe bătrâna doamnă, dezgustată, vorbind îngrozitor despre femei. Cum putea această genială creatoare de modă să emită judecăți atât de radicale, chiar răutăcioase, la adresa celor pe care le ajutase atât de mult să se emancipeze?

Sarcasmul, atitudinea zeflemitoare, caracterul ei mereu ambiguu m-au destabilizat în cel mai înalt grad.

Apoi, în timpul lucrului la această carte, mi-am dat seama că Gabrielle Chanel era mult mai complexă și mai nuanțată de-atât. Demersul nu avea să fie unul ușor, cu atât mai mult cu cât avem senzația că despre Coco Chanel s-a spus și s-a scris tot. Există nenumărate cărți și filme despre creatoare. Și, totuși, astăzi, când rețelele sociale sunt pline de *influenceri*, este impresionant să vezi că Chanel a fost printre primele care s-au pus pe ele însele în scenă: Coco era moda pe care o crea și viceversa.

„Vreau să aparțin viitorului”, obișnuia să spună.

De-a lungul vieții, se va afla într-un dialog constant cu mișcările avangardiste, cu artiștii, scriitorii sau muzicienii cărora le va deveni muză, mecena și, mai ales, prietenă. Înțelegem, de asemenea, că cea care a eliberat corpul femeilor a creat acele haine pentru ea însăși, ca să trăiască așa cum voia, eliberându-se de orice constrângere. Nicio deghizare, ci o haină comodă, simplă și elegantă: acesta este crezul ei, rezumat în ceea ce avea să-i spună lui Marie-Hélène Arnaud, manechinul preferat, supranumită de presă *The Chanel Girl* (revista *ELLE*, ediția din 17 februarie 1958): „*Rochiile pe care le porți trebuie să fie pe măsura vieții pe care o ai, a mașinii pe care o conduci, pe măsura muncii și a iubirilor tale...*”

Așa cum vom vedea, după ce și-a solicitat mulți dintre prietenii scriitori (nume importante ca Louise de Vilmorin, Edmonde Charles-Roux, Michel Déon etc.) pentru a-i scrie memoriile, va renunța la serviciile tuturor. Chanel considera că aceste „portavoce” nu erau niciodată îndeajuns de pe gustul ei!

O dovadă în plus că acest personaj original și plin de contradicții și-a construit cu adevărat legenda și că nu se dădea în lături de la nimic pentru a face să planeze cât mai mult mister asupra vieții sale. De pildă, nu mică mi-a fost surpriza, pe când avansam în scrierea acestei cărți, să descopăr, în „Copilăria lui Chanel” de Henri Ponchon, că Coco n-ar fi fost niciodată la orfelinatul din Aubazine după moartea mamei sale, așa cum povestea ea întotdeauna...

CAPITOLUL 7

**Coco este
SPONTANĂ**

”*Îmi place la nebunie să fiu critică:
în ziua în care nu voi mai critica,
pentru mine viața se va fi sfârșit.*”

Dacă există ceva ce o caracterizează pe Coco, este arta de a fi spontană! Dușmanii ei (dar și prietenii) au simțit-o pe pielea lor!

Coco vorbește de sus, așa cum reiese din întâlnirea sa cu celebrul creator de modă Paul Poiret, în anii 1920. Poiret, adept al materialelor colorate și somptuoase, ar fi întrebat mirat, văzând ținuta lui Chanel: „*Domnișoară, după cine purtați doliu?*” Coco i-ar fi replicat: „*După dumneavoastră, domnule!*”

Până și lucrătoarele sale îi vor suporta ironiile. Că nu era ușor să lucrezi cu ea este puțin spus. Nu prea îi păsa de condițiile grele de trai ale lucrătoarelor. Când venea vorba despre salariile mici pe care le dădea manechinelor, se justifica susținând că aceste „*fete drăguțe n-au decât să-și găsească un iubit*”. Unele personalități chiar s-au certat cu ea. Este cazul lui Françoise Sagan, care își amintește că, în mai multe ocazii, a plecat de la masă din cauza ieșirilor lui *Mademoiselle*.

1954

Gabrielle Chanel își prezintă noua colecție pe 5 februarie.
Are 71 de ani.

Coco arhitectă. *La Pausa*

La Pausa este singura casă construită de Coco. Este situată pe Coasta de Azur, la jumătatea drumului între Menton și Monte Carlo. Având șapte camere și oferind vedere la mare, această minunată casă de vacanță ar fi fost finanțată de ducele de Westminster și concepută de Robert Streitz. Simplă și confortabilă, a găzduit, în anii 1930, numeroși artiști și prieteni de-ai lui Coco, printre care Jean Cocteau, Picasso, Churchill, Salvador Dali sau Luchino Visconti. Creatoarea de modă (care a semnat și multe interioare) se va îngriji în mod deosebit de grădina cu măslini, rozmarin, lavandă și margarete. Pasiunea lui Coco pentru ezoterism, dar și superstițiile sale sunt prezente și aici, în diverse elemente de mobilier. Exemplul cel mai elocvent îl constituie patul din fier forjat, înțesat de constelații. Coco va vinde *La Pausa* unui agent literar, în 1953. Ulterior, casa va fi recumpărată de grupul Chanel.

Sfaturile coach-ului

Cum să mergi drept la țintă

A pune punctul pe „i” poate să fie și o modalitate de a te afirma păstrându-ți calmul. Spontaneitatea ține de cât ești de creativ. Vestea bună este că regiunea cerebrală corespunzătoare se exersează, mai ales atunci când ieși din zona personală de confort. Însă spontaneitatea presupune și renunțarea la dorința de a deține mereu controlul, eliberarea de teama de a fi judecat, fiind mai mult o atitudine decât un dar de la natură. Devino maestrul riposteii prompte, însă nu uita: spontaneitatea este arta de a duce conversația mai departe, este un schimb de idei și nu înseamnă neapărat să fii acid – precum Coco – sau să-ți exprimi amărăciunea. Concret, nu te mai gândi că trebuie să fii mai bun decât ceilalți, exersează-ți capacitatea de a face conexiuni și nu te teme să greșești!

FOCUS : Culorile lui Coco Chanel

Culoarea preferată a lui Coco este negrul, pentru că evidențiază esențialul și evocă rigoarea monahală a uniformelor de la orfelinatul din Aubazine. În viziunea lui *Mademoiselle*, negrul pune în lumină strălucirea femeii. Datorită lui Chanel, negrul nu mai este asociat doar cu doliul și cu uniformele servitorilor, devenind, începând cu 1926, simbol al eleganței, prin intermediul rochiei negre. „*Am impus negrul, iar acesta continuă să domine, pentru că eclipsează tot*”, notează Coco. Folosirea culorii negre, uneori abia luminată de alb, precum și puritatea liniilor o ajută pe Coco să-și exprime viziunea riguroasă, minimalistă asupra modei.

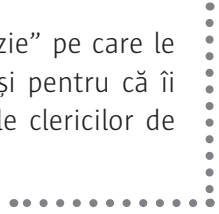
Albul îi place deoarece captează lumina, pune în valoare chipul, exprimă ideea de frumusețe; este culoarea absolutului, a transparenței, a transcendentului... Îi amintește lui Coco de pălăriile măicuțelor din copilărie și de rochia pentru prima împărțășanie, oferită de tatăl său.

Bejul îi amintește de nuanța naturală și plăcută a pământului băttorit din Auvergne, regiunea sa natală. Este, de asemenea, culoarea plajelor de la Lido din Veneția, Deauville sau Biarritz. Pentru ea, bejul reprezintă tenul natural, chipul frumos, aerul liber, pielea mângâiată de razele soarelui...

Îi place la nebunie **auriul**, pentru că împacă autenticul și imitația: autenticul bijuteriilor pe care i le oferă ducele

Coco este spontană

de Westminster și falsul podoabelor „fantezie” pe care le desface și le remontează la nesfârșit. Dar și pentru că îi amintește de obiectele de cult și de straiile clericilor de odinioară.

CAPITOLUL 10

**Coco este
UN INFLUENCER
AVANT LA LETTRE**

” *Mi se pare regretabil
că femeile urmează moda orbește,
fără să țină seama
de propria personalitate.*”

Încă de la bun început, Coco știe foarte bine cum să-și folosească imaginea și cum să dețină controlul asupra ei.

La sosirea în capitală, nu va precupeți niciun efort pentru a se face remarcată. Iar când se află în provincie, de pildă la Deauville, profită de ocazia de a fi prinsă în flagrant delict cu iubitul său, Boy Capel, de către Sem, cel mai mare caricaturist din Belle Époque. O imagine demnă de un paparazzo, care face să se vorbească despre ea și care nu o costă nimic!

În alte circumstanțe, se înconjoară de un cerc de portrețiști. Purtându-și creațiile, va influența neîncetat modul de a se îmbrăca al femeilor, construindu-și astfel mitul. Coco Chanel era propria ei modă și viceversa. Scenografia pe care a gândit-o demonstrează în ce măsură creatoarea era întruchiparea propriei mărci.

„A inventat faimoasa postură Chanel, relaxată, șic și cu o doză de impertinență: cu un picior în față, cu șoldurile proiectate înainte, umerii destinși, cu o mână băgată adânc în buzunar, în timp ce mâna cealaltă este mereu în mișcare”, nota în 1960 redactorul de modă american Bettina Ballard, în cartea intitulată *In My Fashion*. La urma urmei, Gabrielle a reușit să elibereze corpul celorlalte femei în primul rând pentru că a alcătuit pentru ea însăși garderoba de care avea nevoie ca să-și trăiască propria viață după bunul plac. Renumele ei în universul exclusivist al cinematografului ajunge până în Statele Unite, atunci când studiourile Metro-Goldwyn-Mayer îi propun un contract

fabulos pentru a da starurilor feminine o nouă înfățișare. Greta Garbo, Marlene Dietrich și Gloria Swanson o întâmpină ca pe o regină. La peste 75 de ani, în perioada „noului val”, Coco devine idolul cinematografului francez, cucerită de modernitatea ei. Dintre toate rolurile, cel mai mult îi place să-l joace pe cel al lui Pygmalion: Gabrielle îl prezintă pe Visconti lui Renoir și pe Zeffirelli lui Vadim. Căci marea doamnă a modei are ochiul format: este prima care îl reperează pe tânărul Robert Bresson, viitor cineast avangardist. Coco îl solicită pentru a-i fotografia colecția de bijuterii cu diamante dintr-o nouă perspectivă. La fel ca în cinema, Gabrielle a inventat, a scris, a tăiat și a montat pentru a realiza filmul propriei vieți, înainte ca povestea ei să inspire, la rândul său, cineștii.

Publicul asistă la o premieră și în materie de comunicare pentru un parfum: în 1937, *Mademoiselle* Chanel pozează ea însăși, într-un apartament de la Hotelul Ritz, pentru publicația *Harper's Bazaar*. Pentru prima dată, imaginea unui parfum apare pe un ecran publicitar în timpul finalei de Super Bowl. Succesul este imediat și spectaculos.

De-a lungul întregii sale vieți, Gabrielle Chanel a ales manechine care îi semănau, nu doar fizic, ci și în ceea ce privește atitudinea. La sfârșitul anilor 1950, unul dintre ele, Marie-Hélène Arnaud, supranumită de presă *The Chanel Girl*, era de departe manechinul ei preferat. În ediția din 17 februarie 1958 a revistei *ELLE*, putem citi aceste cuvinte elocvente, adresate de creatoare dublurii sale: „*Rochiile pe care le porți trebuie să fie pe măsura vieții pe care o ai, a mașinii pe care o conduci, pe măsura muncii și a iubirilor tale...*”

Gabrielle Chanel a devenit legendă încă din timpul vieții, o legendă pe care a țesut-o ea însăși, cu grijă, de-a lungul întregii cariere. Încă din anii 1930, presa franceză și cea internațională nu ezitau să difuzeze numeroase istorisiri biografice care nu făceau decât să sporească ambiguitatea – voit întreținută – dintre viața lui Coco și fascinația pe care o exercita deja personajul pe care îl întruchipa. Coco Chanel a abordat mai multe personalități pentru a-i scrie memoriile... a renunțat însă la serviciile tuturor, nesuportând, probabil, confruntarea cu realitatea! De la dispariția ei, în 1971, multe lucrări au încercat, totuși, să facă lumină în diversele aspecte ale vieții și personalității sale, stârnind adesea dezbateri și controverse.

1957

Omul de afaceri american Stanley Marcus, proprietarul marilor magazine Naiman Marcus din Dallas, îi înmânează lui *Mademoiselle Chanel* „Oscarul pentru Modă”, în semn de apreciere pentru „creatoarea cea mai influentă a secolului XX”.

CHANEL ȘI MELANJUL GENURILOR

„Pe un câmp de curse din Sud, în 1907 sau 1908, Gabrielle Chanel, în vârstă de aproximativ 25 de ani, este o prezență șic și, totodată, sportivă: poartă un palton și o cravată bărbătească, completate de o frumoasă pălărie canotier, creație proprie. Postura ei arată că stăpânește nonșalanța tipic masculină, ce reiese din felul în care

Își ține mâinile, cufundate în buzunarele paltonului, și binoclul pe care îl poartă simplu, în bandulieră. Această ținută este un semn de îndrăzneală, într-o epocă în care dependența socială și financiară a femeilor față de bărbați se exprima, cu prilejul curselor de cai, prin rochiile la modă”, notează istoricul Caroline Evans. Într-adevăr, Chanel este foarte diferită de celelalte spectatoare, care poartă pălării bogat împodobite și haine din materiale suprapuse și drapaje care atârnă. O îmbrăcăminte care spune mult despre raportul de supunere în care se află față de bărbați (indiferent că este vorba despre soț, iubit sau tată). Coco revoluționează acest cerc restrâns și creează confuzie, hotărându-se să poarte haine masculine, împrumutând cravata iubitului său și pardesiul unui prieten. Răspuns în ecou la această formă de mascaradă socială, în care folosește codurile înaltei societăți, modificându-le, explorându-le și oferindu-și „posibilitatea de a părea să fie ceea ce nu era și, în același timp, să nu fie ceea ce părea a fi. Înainte de a fi o marcă, Chanel a fost o iubitoare de aventură”, așa cum spunea Lilou Marquand, asistenta lui Coco în ultimii săi ani de viață. Să nu ne lăsăm induși în eroare: „Important nu este că Chanel purta haine bărbătești, ci, mai degrabă, că înțelegea cât sunt de moderne și că a știut, toată viața, cum să schimbe genul fiecărei haine, reevaluând atât specificul masculinității, cât și pe cel al feminității”, subliniază Caroline Evans.

MATERIALELE LUI CHANEL

Tweedul: Chanel îl apreciază pentru căldura și confortul pe care le oferă, dar și pentru rezistența sa. Va începe prin a-l folosi pentru veste și paltoane, apoi pentru taioarele de damă. Este un material pe care l-a descoperit datorită ducelui de Westminster, care i-a fost iubit timp de aproape șase ani. Vesta din tweed este una dintre cele mai îndrăgite piese Chanel.

Jerseul: este ieftin și ușor de fabricat. Inițial confecționată din lână, această țesătură foarte moale, ușor de cusut, este și extrem de polivalentă: se poate folosi pentru rochii, tricouri, pantaloni...

Fair isle: este o țesătură tricotată, confecționată de soțiile de marinari din arhipelagul insulelor Shetland. Motivele diferă și sunt proprii fiecărei țesătoare în parte. Aristocrația britanică poartă haine din această țesătură la țară, asemenea prințului Eduard al VIII-lea, la partidele de golf.

Rubașca: Chanel se va inspira din aceste cămăși tip tunică, strânse în talie și ornate cu broderii rusești tradiționale, pentru a crea rochiile cămașă, în anii 1920. Broderia pentru aceste rochii va fi executată în atelierul Kitmir, aparținând ducesei Maria Pavlovna, sora marelui duce Dimitri. Chanel va completa broderia adăugând perle.

ACȚIONEAZĂ ȘI GÂNDEȘTE PRECUM COCO CHANEL

Coco va folosi în creațiile sale și bluza *marinière*. Această piesă vestimentară fără pense, croită din jersey de mătase, plăcut la atingere și ușor, rezervată, în general, lenjeriei de corp masculine și purtată de marinari, șochează opinia publică în momentul în care Chanel o introduce în moda feminină.

Sfaturile coach-ului

Cum să-ți întreții imaginea

Să nu uităm că imaginea pe care o oferim celorlalți despre noi înșine este cartea noastră de vizită! Trebuie să o adaptăm la obiectivele pe care ni le propunem! Studiile arată că esențialul mesajelor pe care le transmitem stă în aspectul nostru și nu în cuvintele pe care le folosim. Culoarele pe care hotărăști să le porți, atitudinea și hainele spun multe despre tine! Asemenea lui Coco, alege-le cu grijă și nu uita că nu știi niciodată ce ocazie ți se poate ivi când pleci de-acasă. Așa că trebuie să fii întotdeauna pregătit!

Pe lângă **stăpânirea imaginii personale, modul în care vorbești** este un alt aspect extrem de important. Cu toții am fost în situația de a vorbi în public, cel puțin o dată în viață. În activitatea profesională, vorbitul în public poate să devină o rutină, indiferent că ești obligat să faci o prezentare sau să iei cuvântul la o conferință. Poate fi o sursă de stres, însă, cu antrenament și determinare, poți să reușești să-ți învingi teama și să-ți faci vocea auzită fără prea multe emoții. Cel mai important este să-ți transmiți mesajul în mod eficient. Adică să-l comunicii unui grup, indiferent de mărimea acestuia sau de context. Încrederea în sine, pe care o dobândești când comunicii eficient, indiferent de ocazie, va avea un efect benefic asupra vieții tale.

Pentru asta, stabilește o legătură emoțională cu subiectul pe care urmează să-l abordezi, pentru ca publicul să-ți poată

simți pasiunea. Folosește-ți cât mai bine vocea pentru a-ți exprima emoțiile și pentru a-ți transmite mesajul către auditori, adaptează-ți vocabularul și, mai ales, ai grijă de memorie!

Exprimându-te cu succes în public, vei deveni mai încrezător: îți vei da seama că reușești să-ți exprimi clar ideile și îți vei îmbunătăți abilitățile de comunicare atât cu prietenii, cât și cu necunoscuții. Vorbitorul încrezător este cel care se simte inspirat și gata oricând să se angajeze într-o conversație!